

позики, процентної ставки та секторів кредитування за умови створення нових робочих місць;

- створити спеціалізовану банківську установу або установи з кредитування малого підприємництва;
- розробити механізм цільового використання коштів Фонду сприяння зайнятості населення на розвиток малого підприємництва;
- запровадити у навчальні програми навчальних закладів основи підприємницької діяльності та організації малого підприємництва;
- знизити рівень податків та обмежити їх кількість.

Отже, розвиток малого бізнесу має, безперечно, позитивне значення для національної економіки, що значно обумовить створення сучасної ринкової економіки з соціальною спрямованістю. Малий бізнес має низку економіко-виробничих та соціально-економічних переваг, а саме: гнучкість, динамізм, пристосування до мінливостей технології, здатність оперативно створювати та упроваджувати нову техніку та технології, забезпечення соціальної стабільності, насичення ринку праці новими робочими місцями, відкритість доступу та легкість входження до цього сектора економіки. Для ефективного розвитку малого підприємництва в Україні необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємницьким сектором. Становлення малого бізнесу в Україні – це тривалий процес, який повинен мати певну етапність, враховуються економічний стан країни, існуючі проблеми на макро – та мікрорівнях.

Література

1. Матеріали з порталу виконавчої влади «Урядовий портал» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.

Олександра Михайлівна Маринич – студентка I курсу
факультету № 6 Харківського національного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник: **Вячеслав Ксенофонович Васенко** –
професор кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор економічних наук, професор

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ринкова трансформація економіки зумовлює підвищення ролі страхового ринку, визначає необхідність створення дієвої системи страхового захисту з метою забезпечення стабільності розвитку та

ефективності економічних відносин, підвищення рівня життя населення, соціальної стабілізації.

В умовах обмеженості джерел фінансових ресурсів страхові компанії варто розглядати у якості потужних інвесторів розвитку економіки, адже страховий ринок може сприяти формуванню додаткових джерел фінансування.

Проте, як показують проведені нами дослідження, страхування в Україні ще не відповідає вимогам сьогодення. В Україні підлягає страхуванню лише біля 10% ризиків, тоді як у більшості розвинутих країн цей показник досягає 90-95%. Частка українського страхового ринку у загальноєвропейському обсязі страхових послуг становить лише 0,05%, і це при тому, що Україна становить 7% населення Європи.

Сьогодні, існуюча структура страхового ринку України не сприяє зміцненню соціального захисту громадян та забезпеченню внутрішніх інвестицій. Українські страховики передають іноземним страховикам (перестраховикам) до 90% страхової премії під час страхування авіаційних і морських ризиків; ризиків здоров'я осіб, які перетинають кордон за «авто каско» – до 60%; під час страхування великих майнових ризиків – до 50%.

Страхова галузь України забезпечує перерозподіл лише 0,9% ВВП (цей показник у розвинутих країнах становить 8-12%), що свідчить про потенційні можливості її подальшого розвитку та про те, що страховий ринок не акумулює значного обсягу інвестиційних ресурсів та не справляє відчутного впливу на процес перерозподілу валового внутрішнього продукту.

Проблемам формування та розвитку страхування та страхового ринку в Україні присвячено ряд наукових праць, зокрема таких відомих науковців, як: В. Алешіна, В. Базилевича, В. Фурмана, С. Осадця, Р. Пікус, З. Шелудько, О. Філонюка й інших вітчизняних та іноземних економістів.

Проведені нами дослідження показують, що на початок 2013 року згідно з інформацією Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацфінпослуг) в Україні було зареєстровано 407 страхових компаній. Для порівняння на кінець 2012 року найбільша чисельність страховиків була зареєстрована у США – 4582 од., Росії – 573 од., Великобританії – 446 од., Німеччині – 376 од., Франції – 339 од.

Серед 407 страхових компаній України більшість з них, а саме 84,77 %, були зареєстровані як страховики «non-life» типу, тобто як компанії, що здійснюють інші види страхування, крім страхування життя. Варто зазначити, що протягом 2003-2008 років в Україні спостерігалось поступове збільшення страховиків обох видів, однак після кризового 2008 року кількість страхових компаній почала знижуватися кожного року [3].

Варто зазначити стабільну динаміку зростання активів страхових компаній у 2003-2013 роках. У 2013 році загальний обсяг активів становив майже 66,39 млрд. грн., що більше ніж на 10,00 млрд. грн. показника 2012

року та більше ніж у 6 разів перевищує аналогічний показник 2003 року.

Зокрема, при перевищенні у 2013 році валових страхових премій 2008 року на 4,65 млрд грн, активи за цей період збільшилися більше ніж на 24,00 млрд грн, що свідчить про внесення власних коштів страховиками у розвиток своєї діяльності. Найзначнішими темпами активи страхових компаній зростали у 2007, 2008, 2012 та 2013 роках.

Слід зазначити, що світова фінансово-економічна криза досить серйозно загальмувала розвиток страхового ринку України та негативно вплинула на темпи його зростання. Так, наприклад, у докризовий період зростання обсягів активів відбувалося швидшими темпами. Для того, щоб зазначений показник зріс на 20,00 млрд грн, страховому ринку необхідно було витратити три роки (2006–2008 роки), у післякризовий період, щоб наростити обсяги активів на аналогічну суму, вже необхідно було витратити п'ять років. Також зазначимо, що у 2009 році взагалі спостерігаться виключно номінальне зростання активів страхових компаній, яке становило всього 40,00 млн грн.

Перелік проблем не є вичерпним, однак провівши дослідження, доцільно зазначити важливість, у першу чергу, формування дійсно ефективної системи державного регулювання страхового сектору в Україні.

Загалом, ця галузь не може розвиватися самостійно без втручання держави, враховуючи, що страхові компанії працюють з фінансовими ресурсами економічних суб'єктів і така діяльність повинна підлягати регулюванню з метою недопущення шахраїв на цей ринок. Але на сьогодні система державного регулювання означеної сфери не працює ефективно. У підсумку все це призводить до зниження і так невисокого рівня довіри громадян до страховиків та їх діяльності.

На наш погляд, сьогодні варто центральним органам влади більше повноважень у сфері регулювання страхового ринку передавати саморегульованим організаціям, надавати страховим компаніям реальні механізми впливу на функціонування страхового ринку, оскільки вони цілком у цьому зацікавлені, залишаючи за державою контроль у сферах, де страховики можуть зловживати своїм становищем.

Проте реалії свідчать, що недобросовісним страховикам легше домовитися з відповідними державними органами влади, ніж зі своїми колегами, які навряд чи зацікавлені покривати прояви недобросовісної роботи своїх конкурентів. Саме балансуючи на мотивах та інтересах різних страхових суб'єктів, держава повинна сформувати нову політику щодо регулювання означеної сфери, так як діюча система, на жаль, є неефективною.

На наш погляд, сьогодні є доцільним зосередити увагу на проблемі розвитку та функціонування страхових посередників в Україні. Проблема є дуже важливою та актуальною, враховуючи ту складну ситуацію, в якій опинилися і страхові компанії, і їх клієнти через масові порушення

законодавства страховими посередниками. Фактично ситуація, за якої такі особи можуть безперешкодно змінювати страхові компанії, працювати одночасно на декілька з них в однакових галузях страхування, неприпустима, оскільки створює передумови для скоєння неправомірних дій з боку таких установ.

Ми вважаємо, що для удосконалення та подальшого ефективного розвитку страхового ринку України необхідно здійснити ряд таких першочергових заходів:

- підвищити захист споживачів страхових послуг;
- збільшити капіталізацію страховиків та конкурентоспроможність національного страхового ринку;
- підвищити прозорість діяльності учасників страхового ринку;
- впорядкувати страхове законодавство в цілому та окремі його положення і привести їх у відповідність до світової практики;
- відмінити непотрібні бар'єри, перепони та регулювання на ринку, що гальмують його розвиток та залучення іноземних інвестицій;
- інтеграція страхування до європейських страхових структур;
- залучення страхового ринку для вирішення питань соціальної політики держави;
- розвиток страхового брокерства та залучення до цього бізнесу професійних компаній;

Література:

1. Васенко В.К. Правове регулювання страхової діяльності: Навчальний посібник /В.К. Васенко. – Суми: Видавництво «Ярославнв», 2013. – 240с.
2. Ю.Н. Воробйов, Є.І. Воробйова, В.В. Ворошило Страхування в Україні: тенденції й особистості розвитку // Економіка и управление. – 2015. – № 2-3. – С. 20-25.
3. Зоря О. П. Страховий ринок України: стан, проблеми та перспективні напрямки розвитку /О. П. Зоря // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». – 2014. – № 1. – С. 12-15.

Таліна Сергіївна Незвісцька – курсант I курсу факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Іван Васильович Кріцак** – старший викладач
кафедри теорії та історії держави і права Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ІСТОРІЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Україна є однією з найбільших країн Європи не лише за розмірами її території, а й за чисельністю населення. Після здобуття незалежності у